

Список використаних джерел:

1. Україні не вистачає близько 9 мільйонів працівників: ЄС обіцяє допомогти заповнити «діру». УНІАН. URL: <https://www.unian.ua/economics/other/ukrajini-ne-vistachaye-blizko-9-milyoniv-pracivnikiv-yes-obicyaye-dopomogti-zarovniti-diru-13171116.html>.
2. Українські біженці після чотирьох років за кордоном. П'ята хвиля дослідження/ Центр економічної стратегії. URL: <https://ces.org.ua/ukrainian-refugees-fifth-wave/>.
3. Дефіцит кадрів та зростання заробітних плат – тенденції ринку праці у 2026 році. European Business Association. URL: <https://eba.com.ua/defitsyt-kadriv-ta-zrostannya-zarobitnyh-plat-tendentsiyi-rynku-pratsi-u-2026-rotsi/>.
4. Поєднати навчання з роботою: як працює дуальна освіта в Україні. Еспресо.TV. URL: <https://espresso.tv/news-dualna-osvita-v-ukraini-yak-poednati-navchannya-z-robotoyu-ta-otrimati-praktichniy-dosvid>.
5. Європі бракує талантів: які професії відкривають двері на ринок праці ЄС у 2026 році. Радіо Трек. URL: https://radiotrek.rv.ua/news/ievropi-brakuie-talantiv-yaki-profesiyi-vidkrivayut-dveri-na-rinok-praci-ies-u-2026-roci_360653.html.
6. Яка чисельність ЗСУ у 2025 році: скільки військових перебуває на фронті. Факти ICTV. URL: <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20251206-yaka-chyselnist-zsu-u-2025-roczy-skilky-vijskovyih-perebuvaе-na-fronti/>.
7. Вакансії від МХП для ВПО. URL: <https://www.instagram.com/p/DRB8c5uiCej/>.
8. Що треба знати компаніям про залучення іноземного персоналу? Fillin. 2025. 1 жовт. URL: <https://fillin.ua/stati/zaluchennya-inozemnogo-personalu-v-ukrainu/>.
9. Landlord. Агросектор у війсьній економіці: від шоку 2022 року до структурної трансформації. URL: <https://landlord.ua/news/agrosektor-u-voyennij-ekonomiczi-vid-shoku-2022-roku-do-strukturnoyi-transformaciyi/>.
10. Kurkul.com. Дефіцит робітників в агросекторі після початку війни досяг 3 млн. URL: <https://kurkul.com/news/36267-defitsit-kadriv-v-agrosetori-dosyag-3-mln>.

Д-р екон. наук Нямецук Г. В., Сміюха А. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ВПЛИВ HR-МЕНЕДЖМЕНТУ НА ФОРМУВАННЯ
КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ**

В умовах посилення конкуренції та трансформації ринку праці особливого значення набуває ефективний менеджмент кадрового потенціалу підприємства. Це актуалізує дослідження ролі HR-менеджменту як ключового інструменту забезпечення стабільності та розвитку персоналу у сфері роздрібною торгівлі, де людський фактор безпосередньо впливає на якість обслуговування та фінансові результати діяльності підприємства [1].

У межах авторського дослідження підприємства роздрібною торгівлі ТОВ «Омега» (бренд Varus) проведено комплексну оцінку ефективності HR-системи

на основі аналізу кількісних показників (KPI), показників плинності персоналу та експертної оцінки основних HR-процесів. Інформаційною базою дослідження стали узагальнені дані внутрішньої аналітики підприємства за звітний період.

Результати аналізу свідчать, що система підбору персоналу функціонує на високому рівні ефективності: значення показників проходження відбору перебувають у межах нормативних (50-70%), що свідчить про збалансованість вимог до кандидатів та успішність застосування компетентнісного підходу; процес закриття вакансій характеризується високою оперативністю (14-18 днів), що мінімізує ризики виникнення кадрового дефіциту.

Водночас, результати дослідження виявили низку системних проблем, пов'язаних передусім із процесами утримання персоналу. Зокрема, рівень плинності кадрів перевищує оптимальні значення для стабільного функціонування підприємства (10-12%), особливо серед лінійного персоналу. Така ситуація є характерною для підприємств сфери ритейлу, проте її збереження у довгостроковій перспективі може призводити до зростання витрат на рекрутинг та зниження якості сервісу.

Особливу увагу приділено причинно-наслідковому аналізу звільнень персоналу: домінуючим фактором є професійне (емоційне) вигорання працівників, що свідчить про недостатню ефективність існуючих механізмів підтримки та мотивації персоналу [2]. З огляду на специфіку діяльності підприємства роздрібною торгівлі, де працівники постійно взаємодіють із клієнтами, проблема вигорання набуває критичного значення.

Результати експертної оцінки HR-процесів засвідчили, що найбільш вразливими елементами системи профільного менеджменту є адаптація та мотивація. Недостатній рівень автоматизації адаптаційних процедур ускладнює інтеграцію нових працівників у виробниче середовище, тоді як існуючі інструменти мотивації не забезпечують достатнього рівня залученості персоналу (3 бали за п'ятибальною шкалою). Вплив ключових проблем системи HR-менеджменту на діяльність підприємства узагальнено у табл. 1.

Оцінка табл. 1 дозволяє стверджувати, що ключовим напрямом підвищення ефективності HR-менеджменту є зміщення акценту з процесу підбору персоналу на процес його утримання та розвитку. У цьому контексті доцільно запропонувати впровадження комплексних програм запобігання професійному вигоранню

за рахунок розвитку корпоративної культури підтримки, оптимізацію робочого навантаження та впровадження інструментів психологічного супроводу працівників. Важливим напрямом удосконалення є також цифровізація HR-процесів, зокрема адаптації персоналу: використання сучасних цифрових платформ дозволить стандартизувати процес введення працівників у посаду, скоротити період їх професійної адаптації та підвищити рівень залученості. Трансформація підсистеми мотивації персоналу може передбачати поєднання матеріальних і нематеріальних стимулів для довгострокового утримання працівників. Розвиток програм навчання й підвищення кваліфікації персоналу, сприятимуть формуванню внутрішнього кадрового резерву [3].

Таблиця 1

Узагальнення впливу проблем системи HR-менеджменту на кадровий потенціал ТОВ «Омега»

Проблема системи	Кількісний прояв	Причини виникнення	Вплив на кадровий потенціал
Висока плинність персоналу	Перевищення середньогалузевих значень	Високе навантаження, низька стабільність зайнятості	Зниження стабільності кадрового складу
Професійне вигорання	Переважає серед причин звільнення	Емоційне навантаження, інтенсивна взаємодія з клієнтами	Зниження продуктивності праці
Недостатня ефективність адаптації	Подовжений період входження в посаду	Відсутність цифрових інструментів	Зниження швидкості формування компетенцій
Недосконалість мотиваційної системи	Недостатній рівень залученості персоналу	Орієнтація переважно на матеріальні стимули	Зростання ризику звільнень
Обмежена цифровізація HR-процесів	Наявність ручних операцій	Недостатній рівень автоматизації	Зниження ефективності HR-менеджменту

Джерело: складено авторами

Отже, результати авторського дослідження підтверджують, що ефективність HR-менеджменту підприємства визначається не лише якістю підбору персоналу, а й здатністю забезпечувати його утримання та професійний розвиток.

Список використаних джерел:

1. Колот А. М., Герасименко О. О. Управління персоналом у цифровій економіці: сучасні виклики та тенденції розвитку. *Економіка України*. 2024. № 2. С. 45-58. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.02.045>.

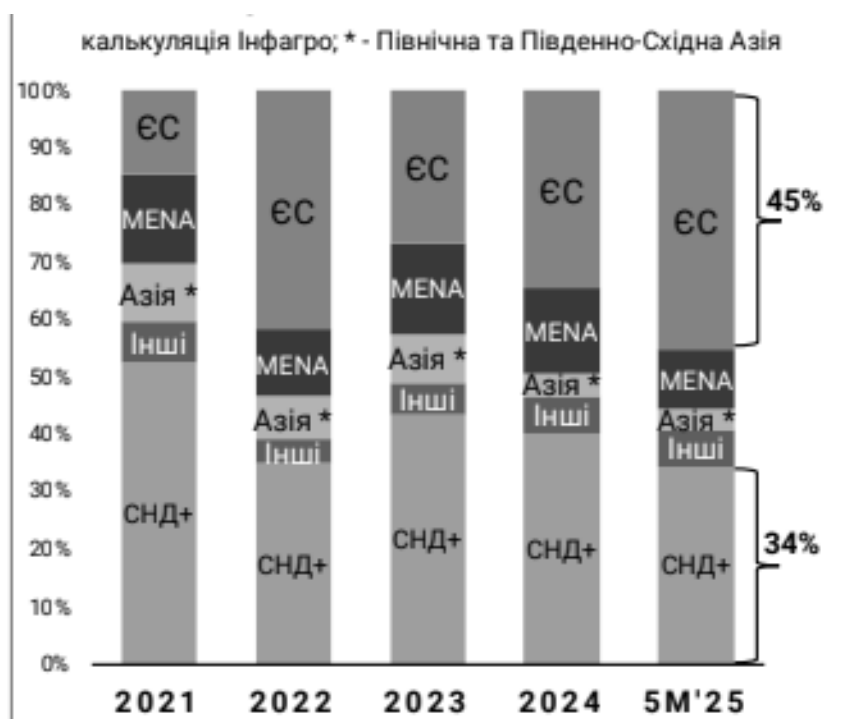
2. Deloitte. 2024 Global Human Capital Trends: Navigating disruption. 2024. URL: <https://www2.deloitte.com/global/en/insights/focus/human-capital-trends.html>.
3. Нямешук Г., Черкасов Я. Критерії ефективності кадрового менеджменту підприємства: реалії воєнного часу. *Challenges and Issues of Modern Science*. 2024. Т. 2. С. 399-404.

Д-р екон. наук Нямешук Г. В., Толоконнікова В. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
МАРКЕТИНГ-МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА-ЕКСПОРТЕРА
МОЛОЧНИХ ПРОДУКТІВ**

Сучасний сектор переробки молока та виготовлення молочних продуктів перебуває у стані фундаментальної трансформації. За прогнозами FAO, зростання обсягу світового споживання молочних продуктів на 1,6% щорічно до 2029 р. створює унікальне «вікно можливостей» для країн із високим виробничим потенціалом [1, с. 179]. Для України, як такої, що перебуває у ТОП-15 світових експортерів казеїну та вершкового масла, вихід на зовнішні ринки, перетворився на критичну умову виживання. Свідченням успішної адаптації країни до нових ринкових умов є стрімка зміна географії експорту (рис. 1).

Рис. 1. Географія експорту молока (СЗМ), дол. США [2]